

Lucian Croitoru. Rolul iluziei justiției distributive în alegerile parlamentare

written by [Marginalia] | December 10, 2020

Într-un articol scris pe 11 octombrie 2019, chiar a doua zi după moțiunea de cenzură prin care a picat guvernul PSD, concluzionam că „PSD va continua să dețină o pondere importantă pe scena politică românească și, mai mult, ar putea să atingă dimensiuni pe care nu le-a mai avut niciodată. Pentru a susține această opinie voi arăta mai întâi de ce PSD nu poate să scadă, apoi voi arăta de ce va crește pe termen lung.” (<http://luciancroitoru.ro/2019/10/11/va-fi-psd-din-nou-ce-au-fost-si-mai-mult-decat-atat/>). La alegerile parlamentare din 6 decembrie 2020 PSD a obținut cel mai bun scor, comparativ cu alte partide.

Analiza mea, care atunci, sub imperiul emoțiilor, probabil că a părut necredibilă pentru cei mai mulți, se referă la factori fundamentali din societatea românească, bine ancorați, nu la șocuri temporare în politică, indiferent că acestea ar fi determinate de o pandemie sau de o criză politică. M-am referit de mai multe ori, în acel articol sau în multe altele anterioare sau ulterioare, la factorii fundamentali și la rolul lor în determinarea evoluțiilor pe scena politică, specificând calitatea instituțiilor, domnia legii, pozitivismul juridic, alocarea preferințelor existente în societate între obiectivele referitoare la creștere economică, solidaritate și sustenabilitate etc.

Influențele acestor factori mult mai profunzi asupra deciziilor de vot nu sunt întotdeauna evidente, dar sunt alterate prin acțiuni suficient de bine deghizate, pentru a putea ca în timp ce-și păstrează esența alterantă să fie acceptabile de către un public tot mai larg ca fiind concomitent necesare și legitime. Multe astfel de acțiuni sunt derulate în numele unui concept fără conținut, care poartă numele de justiție socială sau justiție redistributivă.

Este ușor de înțeles că acest concept, desi nu are un conținut definibil, poate influența deplasarea preferințelor electoratului către cei ce pun accentual pe obiective de politică economică care intră în conflict cu cerințele de sustenabilitate a acestora. În numele acestei justiții redistributive, guvernele par îndreptățite să ia de la unii pentru a realiza un fel de egalitate economică, chiar dacă aceasta este intangibilă, iar

apropierea de ea este nesustenabilă. Iluzia redistribuirii sociale este foarte larg răspândită în lumea occidentală și este în creștere.

Această iluzie este larg răspândită și în România, iar un anumit segment social o are ca idol. Partea de public care trăiește cu această iluzie este mult mai mare decât partea care încearcă să se dezbrace de ea. Partidul care reușește să se prezinte ca principalul luptător pentru a realiza iluzoria justiție redistributivă, păstrând în același timp decența referitoare la alte aspecte, cum ar fi respectarea legii, privilegiile, profesionalismul etc., în linie cu ceea ce acceptă publicul ca fiind decent, (acceptabil) va câștiga întotdeauna.

În acest fel, democrația va pierde treptat liberalismul, în final ajungând ca ceea ce poate fi redistribuit să crească atât de încet încât să producă insatisfacția acelei părți extinse a populației care s-a obișnuit cu redistribuirea sau care depinde de redistribuire. După câteva decenii de scădere a ritmului de creștere a productivității, pare că suntem, la nivelul societății occidentale, deja pe acel drum.

Consecința dezastruoasă este că, dacă se va continua pe acel drum, se va atinge un anumit moment în timp de la care probabilitățile asociate evenimentelor posibile tind să se egalizeze.